REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURÎ de ANUNŢURÎ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banî pentru o publicare. — Publicărî mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banî.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése lunî 12 cor., pe trei lunî 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francî, pe şése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-rii de Dumunecă 8 francî.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şese lunî 10 cor., pe trei lunî 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunî 12 c., pe trei lunî 6 corone. — Un esemplar 10 banî. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 196. Braşov, Sâmbătă 7 (20) Septemvrie. 1902.

Sêrbii despre escesele croate.

Abia s'au mai liniştit puţin spiritele în Croaţia şi în capitala ei, după escesele, scandalurile şi demonstraţiile anti-sêrbescî. Mĕsurile estreme luate prin proclamarea statariului ş. a. au făcut sĕ înceteze atacurile violente şi pătimaşe între fraţii de acelaşî sânge, dér fierberea în popor n'a încetat.

Pressa sêrbo-croată şi în genere diarele slave, continuă a se ocupa mult de apariţiunile triste, ce le-a scos la iveală antagonismul şi ura dintre Croaţî şi Sêrbî şi se întrébă şi cercetéză mereu, care sĕ fiă causele sĕlbătăciilor din Agram.

Inainte cu câte-va dile ministru-preşedinte sêrbesc Dr. Mihail Vuicî, având în Abbazzia o convorbire c'un colaborator al lui „Pesti Napló“, s'a pronunţat şi asupra turburărilor de la Agram, despre carî crede, că sunt o urmare a agitaţiunei clericale. Guvernului sêrbesc, dice, îi pare rĕu de cele întêmplate, crede însĕ, că autorităţile vor face tot ce va fi posibil, ca escesele în contra locuitorilor sêrbî sĕ nu se repeteze.

Ministru-preşedinte sêrbesc mai spuse, că mergênd la Abbazia a zăbovit în Agram mai multe óre, în care timp a visitat pe mai mulţî Sêrbî de acolo, carî au fost păgubiţî în timpul esceselor. A fest surprins de vandalismul, cu care mulţimea iritată a nimicit averea cetăţenilor pacînicî, şi ar fi numai echitabil, décă autorităţile ar despăgubi pe cetăţenii a căror avere a fost atacată, şi care au fost despoiaţî.

Décă—adause Dr. Vuicî—s'ar fi întêmplat asemenî scandale la noi în Sêrbia, de sigur s'ar fi dis, că e Asiă şi acele s'ar fi atribuit slăbiciunei séu neputinţei guvernului.

Sêrbii spun, că cei-ce au urzit escesele, sunt „Jidano-Croaţii, apoi neo-Croaţii asimilaţî şi Iesuiţii“, — ér alte foi slave dic, că totul este o intrigă duşmană slavismului, că prin nimicirea vieţii şi averii sêrbescî se urmăresce ţinta de a nimici ideia unei Croaţie libere şi independente.

Multă amărăciune a produs între Slavî ceea-ce a scris Vészi-Weis, gazetarul lui Szell în „Budapesti Naplo“ despre scandalele din Agram. „Aceste“, dice el, „dovedesc, că pericolul unităţii slave încă multă vreme nu va puté împiedeca desvoltarea nóstră maghiarisătóre-naţională. Acéstă rassă slavă n'are nicî o picătură de consciinţă naţională. In Agram între Croaţî şi Sêrbî nu domnesce ură de rassă, căcî dór sunt de un neam, ci ură religiósă nutrită de preoţimea romano-catolică. Acest material slav va ajunge numai după sute de anî la consciinţa de sine; într'aceea noi Maghiarii trebue sĕ folosim timpul“.

Tot cam aşa vorbesc şi celelalte diare, bucurându-se de desbinarea şi ura între Croaţî şi Sêrbî, care „vine aşa de bine politicei şoviniste maghiare“.

După suprimarea diarului sêrbesc „Srbobran“ din Agram, au luat acum foile sêrbescî din Neoplanta, „Zastava“ şi „Branik“, apĕrarea Sêrbilor din Croatia şi este caracteristic, că aceste foi condamnă atitudinea guvernului croat şi a autorităţilor civile şi militare din Croaţia, imputându-le, că n'au desfăşurat nicî o energie în suprimarea esceselor, ci s'au uitat printre degete. Deşi erau informate despre ce se pregătea, nu luau nici o mĕsură preventivă.

„Zastava“ face responsabil pe Banul Croaţiei pentru cele petrecute şi dice, că de douĕ-decî de anî n'a putut face rĕnduială în ţéră. Ca complice al Banului şi al uneltitorilor duşmane sêrbismului, este acusat şi ministrul Kallay, guvernorul Bosniei.

Foile din Neoplanta mai arată pe şeful de partid Frank, jidov asimilat şi conducĕtor de partid în Agram, ca cap al rĕutăţilor, şi dic că el ar fi dat lozinca fanaticilor séi aderenţî din popor, că „Majestatea Sa ar dori stîrpirea Sîrbilor, căcî ei îi stau în cale“.

Ar crede omul, că totul e numai o esageraţiă, décă nu ar arăta cruda realitate, că viaţa şi averea Sêrbilor a fost atacată de escedenţî; că Sêrbii au trebuit sĕ fugă din oraş cu sutele, că prăvăliile neguţătorilor sêrbî au fost devastate şi jăfuite.

Strigătul diarelor independente sêrbescî este adî, ca guvernul croat sĕ fie tras la rĕspundere, fiind complice la vandalismele sĕvêrşite, şi ca sĕ se dea satisfacţie Sêrbilor, demisionând guvernul şi administraţia orăşănéscă şi restituindu-se întrégа daună causată pacînicilor cetăţenî.

Banffy — pedagog. Ex-ministrul br. Desideriu *Banffy* sufere de mania scrisului. După-ce s'a ocupat în lungî serii dejarticole cu „politica naţională maghiară“ pe tóte terenele vieţii publice, chiar şi private, vine acum şi predică în revista „Közélet“ despre instrucţia de stat pe întrégа linie. El recomandă guvernului sĕ paraliseze influenţa „bisericelor naţionaliste“ prin întroducerea instrucţiei de stat, adecă prin luarea în stăpânirea statului a tuturor şcólelor esistente. Acésta ar fi, după Banffy, cea mai influentă şi mai corĕspundĕtóre politică faţă cu „naţionalităţile renitente“. Numai pe calea acésta naţionalităţile şi bisericele naţionaliste pot înţelege odată, că punerea lor în potriva „ideii de stat“ provócă represaliile statului....

Nu încape îndoială, că faimosul baron nu stă isolat cu părerile sale, el are numeroşî aderenţî în partidele din drépta şi stânga dietei, póte chiar în guvern. E la tot casul interesant, că Banffy vine sĕ predice adî *extra muros*, ceea-ce n'a avut curagiul sĕ facă atuncî, când era ministru-preşedinte. Banffy era convins atuncî, că întroducerea generală a instrucţiei de stat este imposibilă, pe câtă vreme confesiunile nu vor sĕ lase şcólele lor în mânile guvernului şi pe câtă vreme statul nu dispune de mijlóce bănescî atât de marî, încât sĕ pótă încerca o reformă atât de mare. De ce dér vine acum Banffy sĕ predice ceea-ce însuşî simţea, că e imposibil a se face?

America şi jidovii din România.
Din *Berlin* se telegrafézа următórele: Guvernul din *Washington* a adresat guvernului din Bucurescî o notă estraordinar de energică, în care protestézа contra persecuţiei jidovilor din România. Guvernul american motivézа nota lui cu aceea, că guvernul român călcând tratatul din Berlin (??) silesce pe Evreii din România sĕ emigreze, şi aceştî Evrei se duc în numer grozav de mare în America. Guvernul american a trimis nota lui tuturor acelor puterî, carî au semnat tratatul din Berlin, în speranţa, că puterile europene vor sprijini demersurile sale faţă cu România.

Scirea acésta derivă, de sigur, din isvor ovreesc, pentru a produce în pressa străină un curent ostil Românieî. Dér chiar décă s'ar adeveri, nota guvernului american este mai mult o încercare de a-şî salva propria piele, de a face adecă un serviciu Americei prin aceea, că ar voi sĕ abată de la sine puhoiul de jidovî, ce vor sĕ se stabiléscă în America.

Temerî de turburărî în Africa-de-sud. Scirea, că guvernul engles nu va acorda generarilor burî neconditionata întórcere în Africa-de-sud, pare a se confirma. Anglia se teme, că *Bolha* şi *Dewett*, după insuccesul demersurilor lor la Londra, fiind odată în patria lor vor provoca turburărî, carî în actuala stare de surescitare a spiritelor vor puté lua un caracter grav,

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Distrugerea oraşului Saint-Pierre.

II.

Causele catastrofei.

Ce fel de gaz a fost acela, care a asfixiat pe locuitorii din Saint-Pierre?

Efectele observate ne reamintesc acelea ale gazului, ce ies din cărbunî de pĕmênt (grisou) şi s'a putut presupune, că hidro-carburî saturate au fost date afară prin esploziunea, care distruse craterul, precis în direcţiunea oraşului Saint-Pierre.

Martorii, carî au vĕdut acéstă trombă de produsurî vulcanice repedindu-se asupra nenorocitului oraş, aceia, carî l'au întêmpinat în radă*) séu la óre-care distanţă, îl compară c'un ciclon de fum şi de foc, cu o massă gigantică, rĕpedindu-se, rostogolindu-se cu iuţélă vertiginósă, orî cu-o înfricoşată asvîrlitură de flăcărî.

Impresiunea resimţită la comunicaţiunile telefonice, este aceea a unei prăbuşirî subite, causate printr'un gaz detunător. Electricitatea a fost în joc, însĕ ca efect al erupţiunei şi nu ca causă. Acésta se observă într'o mĕsură mai mică şi la uragane şi trombe.

Muntele vulcanic s'a întredeschis de o lature printr'o imensă crepătură, care a scuipat gazurî cu-o formidabilă presiune.

Victimele par a fi murit instantaneu, în urma unui fel de enorme isbirî de gaz şi au perit, arşî în interior, fiind-că după disa minerilor dela minele de cărbunî de pĕtră, *au înghiţit focul*.

Trebue sĕ ne înfăţişăm gazul acesta ca o flacără gonită cu violenţă dela punctul, unde s'a făcut esplosiunea: vai de lucrătorul, care respiră acéstă flacără. Décă nu-l omóră în acea clipită, el móre câteva dile după accident.

Dilatarea ce se produce, e în curênd urmată de o a doua isbitură, datorită golului produs prin condensare.

Unul din efectele esplosiunei gazului din mine este, că înegresce şi pârlesce pielea nenorociţilor, carî sunt atinşî: pelea se ia de pe ei uşor.

Cei ce scapă de mórte pentr'un moment, mor câte-va dile după aceea, décă, cum se dice, *au înghiţit focul*, décă nu l'au înghiţit, au respirat oxid de cărbune, care îi face anemicî séu îi slăbesce adese-orî pentru totdeuna.

Volbura gazului inflamat, orî care ar fi acest gaz, a fost agentul principal al morţii în catastrofa dela Martinica. Observaţiunile medicale ale d-lui Rozé ne duc la aceeaşî conclusiune.

Puciósa, cu produsele ei, pare a fi fost străină loviturei fatale, fiind-că nicî un martor nu vorbesce de mirosul de acid sulfuric, séu de óre-carî combinaţiunî de acéstă ordine. Cu tóte acestea, înainte de catastrofă, s'a remarcat pe Martinica, precum la Saint-Vincent şi la Dominique, presenţa sulfurei.

La Saint-Vincent douĕ sute trei-decî şi douĕ de persóne au fost asfixiate, în prima di, prin vaporurile mefitice, ce s'au strecurat în locuinţele lor. La Turema, Orange-Hill şi Lot, patru-spre-dece usine au fost distruse de sus până jos; tóte vitele acestui ţinut au perit înveninate de vaporurile vulcanice. Mii de persóne au fost arse, mai mult séu mai puţin grav, prin căderea petrilor şi a cenuşei ardênde, ce le scuipa mina de puciósă.

Se vede decî, că în întrégа acéstă regiune s'a petrecut o generală resculare vulcanică şi acéstă rĕsculare pare a se fi întins fórte departe.

Unii geologî resping cu dispreţ esplicarea catastrofei printr'o isbitură de gaz şi fără îndoiélă nu putem vorbi de acésta aicî, decât ca comparaţie. Causa esplosiunii, care, evident nu e superficială, ci profundă, provine dela straturile, ce se găsesc în interiorul globului şi este în relaţiune cu isvórele vulcanilor dela Guatemala şi dela Venezuela, carî închid, la Ost şi la Sud, acéstă imensă cordilleră.

Décă, terminând, voim a resuma causele desastrului în Antille, vedem că esplosiunea muntelui Pelée a fost produsă, ca tóte erupţiunile vulcanice, prin forţa vaporului de apă în presiunea sa la fundul craterului.

S'au întêmplat de sigur şi sguduirî vaste submarine.

„In 7 Maiŭ, scrie d-l Berte, medic în Pouyer-Quartier, noi navigam în mijlocul unui nor de cenuşe şi căutam cablul rupt. Către órele douĕ dupa amiadî audisem ca şi un fel de canonadă şi credeam, că era corabia „Suchet“, care trăgea la tir. Canonada acésta se prelungise până pe la 4 óre. Comandantul făcuse sĕ se lase în

*) Radă — adăpost al corăbiilor în porturî.

care sĕ aducă în discuțiune suveranitatea britanică. Chamberlain ține sĕ obțină de la generalĭ asigurarea lealismului conaționalilor lor.

Masa studenților academicĭ românĭ în Clușiŭ.

Cu plăcere venim a înregistra adĭ o hotărîre salutară a direcțiunei „Economului“ din Clușiŭ, prin care vine în ajutorul studențimei nóstre universitare din Clușiŭ, înființând acolo o masă pentru studenții românĭ sîrguincioșĭ și lipsițĭ de mijlóce.

Fapta celor de la „Economul“ se laudă ea pe sine însașĭ și e vrednică a servi ca îndemn bun și altora. Reservându-ne a reveni asupra importantului conclus din cestiune, publicăm textul acestui conclus, ce s'a adus în ședința plenară a direcțiunei institutului „Economul“, ținută în 17 Septemvrie 1902.

Etă din cuvênt în cuvênt hotărîrea, așa cum ni-s'a comunicat:

La propunerea membrului în direcțiune Dr. Amos *Frâncu*, în înțelegere cu directorul esecutiv, se decide *ajutorarea de-ocamdată a 6 studențĭ românĭ de la universitatea din Clușiŭ cu prând gratuit*, și se hotăresc a se comunica acésta decisiune celorlalte institute, carĭ fac parte din delegația băncilor, ér relativ la acésta se iau următórele concluse:

Institutul „Economul“ înființéză masa studenților academicĭ în Clușiŭ, la care se vor provedé cu prând gratuit deocamdată 6 studențĭ românĭ dela universitatea din Clușiŭ, tinerĭ solidĭ și diligențĭ, copii de părințĭ lipsițĭ de mijlóce, în terminul dela 15 Septemvrie până la 15 Iunie.

In același scop, în fie-care an se va cere dela adunarea generală votarea unei sume corĕspundĕtóre din cuota statutară pentru scopurĭ filantropice și culturale (Stat § 49 lit. b.) Pentru anul curent direcțiunea votéză, pe rĕspundere personală. a conto cuotei, pentru scopurĭ filantropice și culturale a anului viitor suma de 1000 coróne.

Ajutórele se dau de astă-dată fără concurs public, prin direcția locală, ér în viitor se vor vota prin direcțiunea institutului, în urma concursului publicat în diarele române și, încât se póte, după ascultarea membrilor de încredere ai tinerimei.

Cu efectuirea acestei decisiunĭ se însărcinéză directorul esecutiv, cu observarea, că eventual póte sĕ dispună de un cuartir din casa institutului din calea Francisc Iosif Nr. 54.

Șipca.

Sub titlul acesta „Cronica“ scrie următórele:

„După scirile primite de diarele vienese, serbările de la Șipca vor fi mai restrînse, Marele Duce Nicolae nu va mai merge sĕ asiste la jubileul nerecunoscĕtorilor noștri vecinĭ, carĭ au uitat tot.

„Marele Duce este prea bun prietin cu M. S. Regele nostru, și A. S. I. a fost martor ocular, a împărțit cu ai noștri grijile și isbândile din Bulgaria, și nu putea sĕ le uite așa repede.

„Cu tóte acestea, vor merge peste trei sute ofițerĭ rușĭ, în cap cu ministrul de rĕsboiŭ rusesc Kuropatkin, spre a decora acéstă serbare.

„Apoteosarea câtor-va nume necunoscute, ce se va sĕvêrși la Șipca, nu vor puté șterge din paginile sacre ale adevĕratei istorii a Bulgariei, numele martirilor: Lewsky, Bencovskv, Hagi Dumitru, Caragea, Voloff și tot șirul lor, pe carĭ i-a adăpostit România în timpul urgiei turcescĭ și carĭ au perit luptând pentru liberarea Bulgariei.

„Nu la Șipca s'a plămădit aluatul din care s'a făcut Bulgaria, ci la Bucurescĭ, Giurgiu, Oltenița, Ploescĭ, Brăila, Galațĭ etc., aci au audit Bulgarii cuvêntul libertate, aci au învĕțat cum se luptă, ér nu la Șipca.

„Au fost, mai sunt și vor fi scriitorĭ bulgarĭ, pe carĭ nu-i vor puté orbi patima, și mai curênd decât credem ei vor înoda firul recunoscinței lor cătră România, tors de atâtea generații de patrioțĭ și rupt de mânile sacrilege ale bandiților lui Sarafoff.“

*

Față de zelul patrioților bulgarĭ, de a face din serbările dela Șipca o demonstrație dușmănéscă la adresa Turciei, nicĭ Turcii nu se lasă mai pe jos. Poliția turcéscă și-a îndoit forțele, ca sĕ supravegheze de aprópe mișcările în Macedonia ale comitetului bulgar.

Despotism — lăudat.

Casul cu espulsarea redactorului german *Cramer* din Timișóra, a stîrnit furtună de aplause în pressa maghiară. Până și „Alkotmány“, diar ce pretinde a fi mai moderat față cu naționalitățile, s'a înrolat în tabĕra celor carĭ strigă „bravo“ la adresa „energicului“ căpitan de poliție Bandl. Nicĭ unul însĕ nu scie sĕ profite de astfel de incidente, ca Bartha de la „Magyarország“, pentru a posa pe cel mai strașnic apĕrător al „ideii de stat“.

Numitul domn a ticluit din incidentul pomenit un vehement articol în contra dușmanilor „statului național maghiar“, în care vré sĕ arate, cât de nimerită a fost ideia căpitanului din Timișóra.

Bartha nu vede în sînul naționalităților, decât inimicĭ jurațĭ ai „vieții de stat maghiar“. In pressă, în șcólă, în reuniunĭ și în tot felul de societățĭ nemaghiare, el vede tot atâtea cuiburĭ, în carĭ s'ar face „conjurații“ contra rassei maghiare.

Nimic mai firesc, decĭ, decât ca sĕcuiul Bartha sĕ strige după mĕsurĭ preventive estraordinare, pentru-ca „otrăvitorii“ — vorba lui Apponyi — din sînul naționalităților, sĕ fie făcuțĭ inofensivĭ pe vecii vecilor. Avênd însĕ conscienta, că spune un lucru mare, étă cum îșĭ motivéză părerile:

„Scim, că se va face mare sgomot pentru procederea căpitanului din Timișóra. Sașii se vor văeta.... Ce vor scrie apoi, diarele din Germania? Ațĭ cetit însĕ vorbirea cancelarului german despre Polonii din Posen? Ațĭ audit pe împĕratul german? Ei, dér are Prusia dreptul, — Prusia odinióră slavă, — sĕ fie pe deplin germană? Noi însĕ nu mergem așa de departe. Nu întrebăm, décă Ungaria are dreptul sĕ fie pe deplin maghiară. Intrebăm numai: Are statul maghiar dreptul sĕ-șĭ apere unitatea, pacea, ordinea legală, caracterul istoric contra *cetățenilor bitangĭ*(!) carĭ vor sĕ o rĕstórne? Intrebăm, are patria nóstră dreptul la viéță de stat?“

După aceste întrebărĭ sanguinice, continuă și sfîrșesce așa:

„Sĕ nu ne neliniștéscă sgomotul orb ce va urma. Chiar și vrabia e stăpână în cuibul ei. Noi însĕ suntem *vulturĭ*, îndată-ce vrem sĕ fim (!) Ordinea obștéscă a Europei e sguduită fără esistența unei Ungarii puternice. Esistența nóstră ca stat este așa-dér o necesitate istorică. Numai atuncĭ putem noi corĕspunde acestei necesitățĭ, décă țéra nóstră va fi aeveaĭ tare și puternică. Basa puterii însĕ o forméză *unitatea politică, culturală și de sentimente*. Orĭ cum ar fi, *trebue sĕ se pustiéscă aceia, carĭ pun piedecĭ formării acestei unitățĭ* pe cale firéscă. Și *se vor prăpădi*, indată-ce funcționarii noștri publicĭ vor lua esemplu de la căpitanul Bandl și nu vor tolera în sfera lor de influență pe inimicii patriei“....

Noi îl scim pe d-l Bartha mare fraseolog. Vedem chiar, cum le sucesce și le învîrtesce, ca sĕ scótă „dușmanĭ ai patriei“ pe toțĭ aceia din sînul naționalităților nemaghiare, cărora le-a rĕmas un picur de energie în aperarea limbei și naționalității lor, atacate adĭ pe întréga linie de furia șovinismului destrăbălat.

La ce bun sĕ vină d-l Bartha și sĕ spună conaționalilor sĕi, a lua pildă de persecuțiune de la căpitanul din Timișóra, când politicianĭ ca Apponyi ș. a. se pun în fruntea mișcării de terorisare și prigonire a orĭ-ce semn de manifestațiune națională în sînul nemaghiarilor? Și de ce sĕ vină d-l Bartha sĕ dea instrucții organelor de stat și administrative, cum sĕ reglementeze pe „agitatoriĭ“ naționalișțĭ, când vedem, că acum și vlădicii papistașĭ maghiarĭ se scoboră pe arena luptelor militante, dând pastorale și circulare subordonaților sĕi, în carĭ vorbesc de „unitatea culturală și națională“ a țĕrii? Căcĭ la ce alta vizéză ei, décă nu la contopirea tuturor popórelor țĕrii în cazanul cel mare al maghiarismului — prin maghiarisare?

In fața acestor demersurĭ este, pe — puțin dis. — de prisos amenințarea sanquinicului gazetar de la „Magyarország“ cu pustiirea și prăpădirea acelora, carĭ nu vor sĕ se supună orbesce dictatului despotismului de rassă.

Alta e apoi întrebarea, décă lui Bartha și soțĭ le va succede sĕ creeze pe ruinele Nemaghiarilor acea mare „națiune unitară“ și acel „stat național unitar maghiar“, de care mereu au visat și viséză.

Décă d-l Bartha și tovarășii sĕi de la pressa maghiară ar avé cât negru sub unghie simț pentru ceea-ce va sĕ dică libertate individuală și de pressă, nu că ar lăuda, ci ar desaproba și înfiera după vrednicie acte de despotism ca cel ce s'a sĕvêrșit la Timișóra.

SCIRILE DILEI.

6 (19) Septemvrie.

Regele Carol la manevre. Ni-se comunică, că Regele Carol, după-ce va sosi în țéră de la Weinburg, va descinde direct la Sinaia, de unde va pleca apoi c'un tren special la Têrgoviște pentru a asista la manevrele trupelor corpului al 2-lea de armată.

Statua lui Wesselényi. Erĭ s'a desvĕlit în *Zelau* statua baronului Nicolau *Wesselényi.* S'au arangiat marĭ serbărĭ. Guvernul a fost representat prin secretarul de stat *Tarkovich*, ministrul de interne prin secretarul Ignatie *Szell.* In numele dietei s'au presentat la serbare Daniel Gabor, Zichy Eug. și Eötvös. Fișpanul Nicolae Wesselényi a mulțumit pentru onórea, ce se face memoriei tatălui sĕu.

O esposiție în Petersburg. Se scrie din Petersburg, că la 15 Noemvrie se va deschide acolo în „Tawriceski dvoreț“ (palatul Tauridei) o exposițiune internațională de costume istorice și naționale. D-nul Rosetti-Solescu, ambasadorul român, a promis concursul sĕu acestei esposițiunĭ, la care decĭ vor figura și frumósele nóstre costume naționale.

Pentru masa studenților românĭ din Brașov au întrat de la N. N. *20 cor.* Priméscă nobilul donator cele mai vii mulțămite.—*Direcțiunea școlelor medii gr. or. române din Brașov.*

Numĕrul arestaților bulgarĭ. După statistica diarelor bulgare, numĕrul tuturor arestaților bulgarĭ din închisorile turcescĭ este de 12.000, dintre carĭ cei mai mulțĭ sunt închișĭ la Monastir, Salonic și Constantinopol.—Numĕrul acesta este cât se póte de exagerat, când se scie, că Turcii n'au nicĭ închisorĭ, carĭ sĕ-i încapă, nicĭ mijlóce, ca sĕ-i întreție. După informațiunĭ particulare, numĕrul tuturor arestaților nu trece peste 1.200.

Un nou discurs al lui Pelletan. D-l *Pelletan,* ministrul marinei francese, vorbind la cercul republican din Bizerta, a protestat contra acusărei, ce i-se face, de a fi fost agresiv contra Italiei, prin ultimul sĕu discurs. Ministrul a declarat, că guvernul va urmări, fără șovăire, programul republican socialist, dér nu pe cel colectivist, căcĭ era colectivismului nu va veni nicĭ-odată. In ceea-ce privesce religia, a dis d-l Pelletan, trebue sĕ-i acordăm tóte libertățile, exceptându-se totușĭ aceea de a confisca libertatea altora.

Logodnă. D-l Ioan *Iercoșan*, absolvent de teologie și ales preot în fruntașa comună Pâncota de lângă Arad, s'a fidanțat Duminecă, în 14 Sept., cu d-șóra *Gabriela Istin* din Mehala, lângă Timișóra.

Torpilóre rusescĭ prin Dardanele. După-cum se comunică din Constantinopole, din sursă oficiósă, Pórta e hotărîtă sĕ persiste în refusul sĕu de a permite trecerea Dardanelelor pentru cele patru torpilóre rusescĭ. In cercurile diplomatice de acolo se crede, că Pórta stăruе în atitudinea ei, încredințată, că eventual cestiunea venind în discuțiunea ambasadorilor puterilor semnatare ale tratatului din Berlin, acestea din urmă îșĭ vor da un avis nefavorabil pretensiunilor cabinetului din Petersburg.

Automobilele în serviciul poștelor române. D-l inginer Antipa, în urma studiilor făcute de acord cu direcția generală a poștelor, telegrafelor și telefónelor va presenta un proiect pentru înființarea unui serviciu de camionagiu, cariolagiu și factagiu al poștei, cu automobile, precum și efectuarea serviciului postal și transportul pasagerilor între Bucurescĭ—Oltenița. După acest proiect, se dice, s'ar realisa o economie anuală de 12,000 lei.

Glótele. Magistratul orășenesc din localitate a dat o publicațiune privitóre la însciințarea glotașilor. Toțĭ glotașii, carĭ au servit activ, séu ca reservistĭ de întregire în armata permanentă, la ma-

---

apă o amarcă,*) cu scop de a servi pentru dragagiul cablului. Acéstă amarcă e dusă de apă cu o iuțélă de 3 nodurĭ, ceea ce ne descoperì curente cu totul anormale. Se lasă în apă altă amarcă, cea mai grósă din cele ce le posedam pe bord. Ea se cufundà într'o clipită drept în jos: acesta este un fapt fără precedent. Ce s'a petrecut dedesuptul vasului nostru prin acéstă adêncime de două mii șése sute de metri, în ajunul catastrofei, ce avea sĕ distrugă orașul Saint-Pierre?“

„Detonațiunile, suntem acum sigurĭ de acésta, sunt produse de esplosiunile submarine. Când, câte-va dile mai târdiu, regăsirăm cele două capete ale cablului nostru, ele erau rĕsucite. ca și un tirbușon (destupătóre) ca printr'o forță prodigiósă, a căreia natură nimenĭ nu o póte defini; fenomen însĕ și mai surprindĕtor, o parte din acest cablu, a căruia învĕlitóre textilă a fost smulsă de pe el, se învĕlătuci în jurul unei enorme crăcĭ verdĭ de arbore de munte próspĕt cufundat. Cum de acéstă buturugă s'a aflat opt mii de pașĭ sub apă la șése-spre-dece chilometri de cóste?“

* amarcă = un butoiŭ gol, ce plutesce de asupra apei.

Acésta catastrofă ne dovedesce odată mai mult, că cu tótă vechimea sa, globul nostru nu posede încă o suprafață absolut stabilă. De fapt nu trece o singură di fără cutremur de pămênt, icĭ séu colo.

Numai în Francia avem tot-déuna pe puțin o duzină de cutremure pe an; însĕ din fericire ele nu sunt grave. Regiunile cele mai stabile sunt acele ale nordului, acelea ale terenelor, ce șĭ-au păstrat orisontalitatea. Parisul e unul din punctele cele mai fixe, fiind aședat pe-o saltea (madrață) de cretă de cincĭ sute de metri grosime. El nu e accesibil nicĭ pentru mișcările vulcanice, nicĭ pentru mișcările orogenice, de nu cum-va prin repercuțiune, ca un ecou fórte slab al trepidațiunilor (tremurărilor) depărtate.

Nu s'ar putea dice tot acésta despre sud-ost și despre sud-vest. Cu tóte acestea nu e imposibil, ca unul dintre vulcanii din Overnĭ (Auvergue) sĕ se rĕscóle într'o di; într'aceea marea este astădĭ destul de departe de acești vulcanĭ, pentru a face aceste prevederĭ neprobabile; apa lacurilor lor nu pare a juca rol important, fiind-că toțĭ vulcanii în activitate se află în apropierea mării.

Camille Flammarion.

rină, la honvedĭ și la gendarmerie; mai departe toțĭ acei glotașĭ, carĭ n'au fost în serviciu activ militar și în reserva de întregire și carĭ posed certificate (de colóre roșie) pentru glóte, sunt datorĭ a-se însciința în dilele de *13, 14 și 15 Octomvrie*, în persónă séu în scris, la Sfatul orășenesc (Piața Francisc Iosif), óra 9 diminéța. Cei carĭ voesc sĕ se însciințeze în scris, se pot servi de biletele de însciințare. Sunt îndreptățițĭ la ast-fel de însciințare: aspiranții de ofițer de glóte, preoții, candidații de preoție, întru cât sunt supușĭ glótelor, personalul plasat la institutele militare, funcționarii administrativĭ și de stat, profesorii și învĕțătorii, servitorii de la autoritățile administrative și de stat, servitorii de carcere, personalul comisariatelor financiare și al autorităților forestierale, toțĭ carĭ servesc la căile ferate, la poștă, la telegraf, cei în serviciul vapórelor marine, cei angageațĭ la flotele de rĕsboiŭ, funcționarii și lucrătorii de la minele de cărbunĭ, bolnavii și toțĭ cei împiedecațĭ prin afacerĭ familiare, carĭ nu se pot presenta în persónă etc. La însciințarea în persónă are a-se arăta pașaportul de glóte, respective ultimul document militar. Acestor prescripțiunĭ sunt supușĭ și cetățenii austriacĭ cu domiciliul aicĭ. Negligearea însciințărei se pedepsesce cu 2—400 coróne, séu închisóre corespundĕtóre.

Agitația lui Sarafoff. Scirĭ particulare venite din Sofia, semnaléză înjghebarea clandestină a unui nou comitet revoluționar, de nuanță sarafoffistă. Asociațiunea nouă a și început sĕ desfășure o febrilă activitate pentru recrutare de aderențĭ și strîngere de fondurĭ pentru scopurĭ revoluționare. Se afirmă, că Sarafoff nu a renunțat la proiectul sĕu de a strecura în Macedonia bande armate, carĭ la un moment dat, în numĕr suficient, sĕ provóce o rĕscólă a populațiunei bulgărescĭ.

Mișcarea antisemită din Rusia. Din *Petersburg* vin amĕnunte nouĕ asupra mișcărei antisemite din Rusia. La Czenstockau, unde au avut loc gravele excese din ultimele dile, mii de lucrătorĭ creștinĭ s'au pus în grevă, punĕnd ca condițiune pentru reluarea lucrului, congediarea în masă a camaradilor lor evrei. In ultima ședință a consiliului comunal din Chiew, un consilier a propus o moțiune pentru expulsarea tuturor evreilor din guvernamentul Chiewului.

Avis proprietarilor de armăsarĭ. De la ministeriul de agricultură se face cunoscut tuturor, carĭ au oferit spre vêndare armăsarĭ pe séma hergheliilor erariale (de stat), că esaminarea și eventuala cumpĕrare se va face: în *Sibiiu* la 22 Septemvrie, ér în *Reghinul-săsesc* la 20 Septemvrie. (In nota ministrului sunt indicate spre acest scop 22 orașe,. dintre carĭ însĕ numai cele douĕ de mai sus și *Clușiul* sunt ardelene. Pentru Clușiŭ terminul e pus pe diua de 18 Septemvrie). Le stă în voie proprietarilor sĕ-șĭ presinte armăsarii în orĭ-care din orașele indicate. Despre locul și timpul presentării, interesații pot lua informațiunĭ de la autoritățile respectivului loc de têrg în diua têrgului. Armăsarii cumpĕrațĭ vor fi luațĭ în primire imediat, prețul cumpĕrării însĕ se va licuida eventual numai în Ianuarie 1903 la oficiile de dare designate de vîndĕtorĭ.

Teatru de magie. D-l Aloisiu *Balhazar* va da mâne Sâmbătă și poimâne Duminecă séra câte-o representație din domeniul artei sale de prestidigitator, în sala cea mare de la Redută. Inceputul la 8 óre. Bilete de întrare se pot cumpĕra séra la cassă.

2. **Un medicament pentru popor.** Prin așa numitul *spirt de vin* (Franzbrandtwein) și *sarea de ... al lui Moll*, pacienților li-se oferă un mijloc vindecător sigur și ieftin contra maladiilor de reumă ... la rănĭ și umflăturĭ. Prețul unei sticle dimpreună cu îndrumarea necesară e de coróne 1·90. ... trimite dilnic prin rambursă postală de farmacistul și liferantul curțiĭ c. și reg. *A. Moll, Viena I Tuchlauben 9.* In farmaciile din provincie și în droguerii sĕ se céră hotărît preparatul *A. Moll*, care e provĕdut cu marca de contravenție și cu subscrierea.

Luptă între țiganĭ și gendarmĭ.

S'au întêmpla adese-orĭ lupte sângeróse între țiganĭ corturarĭ și gendarmĭ, însĕ luptă ca aceea, despre care se scrie din *Dormand* (comit. Heveș), mai rar se va fi întêmplat.

Lunia trecută séra o caravană de țiganĭ corturarĭ a trecut prin mai multe comune, înșelând și furând Țiganii aveau 6 căruțe. O patrulă de gendarmĭ i-a luat la gónă, însĕ céta de nomadĭ părăsind drumul direct, ajunseră în hotarul comunei *Dormand* și se aședară lângă viia proprietarului Kovach Kalman. Pândariul nu puté și nicĭ nu cuteza sĕ se opună stricăciunilor, ce le făceau țiganii. El alergà decĭ la postul de gendarmĭ din Füzes-Abony și doi gendarmĭ fură trimișĭ, ca sĕ aresteze pe țiganĭ.

Era séra târdiu, când gendarmii au dat peste țiganĭ. Caravana îĭ vĕdù și cu urlete desperate se grupà, bărbații luând atitudine amenințătóre. Unii puseră mâna pe ciomege, alții smulseră leucile de la căruțe, alții aveau arme vechĭ stricate și c'un sgomot teribil împresurară pe gendarmĭ. Patrula îĭ provocà sĕ fie liniștițĭ, ei însĕ ridicară ciomegele, se audi și un trosnet de pușcă, și între gróznice înjurăturĭ au dat asalt asupra gendarmilor.

Gendarmii, vĕdênd pericolul, începură sĕ descarce puscile asupra convoiului furios, care sporindu-se și cu țigancele, ce se ascunseseră după căruțe, sta față în față cu ei ca dușman primejdios. Șuerul glónțelor și trosnetul puscilor umplù atmosfera liniștită a nopții, apoi în curênd se audiră țipete și vaete sfâșietóre, acompaniate de înjurăturĭ sĕlbatice.

Apĕrarea desperată a gendarmilor durà cam un pătrar de óră, în care timp gendarmii îșĭ descărcară puscile de 25 orĭ. Sépte-spre-dece din glónțe au nimerit și pe teatrul luptei, la capĕtul viei, zăceau 6 morțĭ și 11 rănițĭ grav. Aceia dintre țiganĭ, carĭ scăpară cu membrele întregĭ, au fugit și marĭ fatigii au avut gendarmii până i-au prins. Prisonierii fură legațĭ, morții și rănitii au fost încărcațĭ, cu ajutorul pândariului, pe căruțele țiganilor, și astfel tristul convoiu plecà spre sat.

Era miedul nopții. când ajunseră la primăria din Dormand, unde era adunat întreg satul, deșteptat din somn prin ropotul puscilor și urletele celor rănițĭ și prinșĭ.

O pagină mai mult în istoria țiganilor pribegĭ.

Esposiția industrială din Sibiiu.

Se aduce la cunoscință publică, că *esposiția industrială* ce „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului" aranjéză dimpreună cu „Reuniunea sodalilor românĭ din Sibiiu", se va deschide în *Dumineca de 10 Oct. n. la 11 óre* a. m. în sala cea mare dela Gesellschaftshaus și va sta la dispozițiunea publicului până în Dumineca din 26 Octomvrie n. 1902 la 11 óre a. m., când se va face închiderea solemnă, precum și împărțirea premilor.

Cu privire la obiectele de espus, pentru orientarea ne luăm voe a da următórele indicațiunĭ:

1. a) Se primesc tot felul de obiecte de industrie de casă (țesĕturĭ, cusături, covóre etc.) lucrate de femeile nóstre.

b) Este de dorit și vor avé întâietate costume întregĭ (îmbrăcăminte bărbătescĭ și femeescĭ), carĭ sĕ represinte portul original obicĭnuit din vechime în comuna respestivă.

De asemenea vor fi binevenite obiecte de industrie casnică, carĭ sunt pregătite de țĕranĭ, carĭ nu sunt meseriașĭ de profesiune. Aicĭ aparțin tot felul de unelte și scule folosite în economia casnică, atât pentru bărbațĭ, cât și pentru femei.

c) Obiecte din industria profesională (diferite meserii).

2. Obiectele de espus sunt a se trimite la adresa „comitetului aranjator" al esposiției în Sibiiu (Nagy-Szeben) din 10 până cel mult în 15 Oct. n. c. Spesele de transport le suportă esponentul: comitetul aranjator ia însĕ rĕspundere pentru păstrarea în bună regulă a obiectelor incurse.

3. Fiecare obiect de espus are sĕ se provadă cu țĭdulă, ce va purta numele complet, caracterul (măestru, calfă, învĕțăcel etc.) și locuința esponentului și eventuala indicațiune, că obiectul respectiv e de vîndare (în care cas sĕ se indice apriat și prețul), se dăruesce comitetului aranjasor pentru întemeierea unni museu industrial, etc.

Despre festivitățile împreunate cu esposițiunea, precum și despre eventualele dispozițiunĭ ulterióre, se vor da amĕnunte la timpul sĕu.

Sibiiu, în 18 Sept. n. 1902.

D. Comșa, pres. reun. de agr. *V. Tordășanu*, pres. reun. mes. rom.

T. Popoviciŭ, secr. gen.

Convocare.

Stimatele dómne, domnișóre, și domnĭ membri ai despărțĕmêntului Beiuș al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român", sunt rugațĭ a participa la adunarea cercuală, ce va avé loc în *28 Sept.* a. c. st. n. la órele 11 a. m. la Băița, cu următorul program:

1) După sf. liturghie împreunată cu parastas pentru membrii repausațĭ ai desp., directorul deschide ședința. 2) Raportul comitetului cercual. 3) Darea de sémă despre starea cassei în an. tr. și budgetul pe an. viitor. 4) Alegerea comisiunilor a) pentru esaminarea raportului de sub 2, b) pentru examinarea raportului de sub 3, c) pentru inscrierea de membri noi și încassarea de taxe, d) pentru aprețiarea lucrurilor de mână întrate la concurs. 5) Disertațiune. 6) Fixarea locului pentru adunarea proximă. 7) Raportul comisiunilor. 8) Distribuirea premiului și a cărților. 9) Eventuale propunerĭ. 10) Disposițiunea pentru verificarea procesului verbal. 11) Incheierea ședinței.

La acéstă adunare sunt poftițĭ toțĭ cei cu inimă română pentru deșteptarea poporului nostru.

Beiuș, din ședința ord. a comitetului cercual, ținută în 7 Sept. 1902.

G. M. Marinescu, director. *N. Fabian*, notar.

NB. St. inteligență și cu acésta ocasiune este rugată sĕ îndemne pe Româncuțele din despărțĕmênt, sĕ-șĭ presenteze lucrurile de mână la concurs; mai departe rugăm pe toțĭ, carĭ voiesc a participa la adunare și încă nu s'au abonat prin care-va listă la banchetul de la amédĭ, sĕ se anunțe până la 21 Sept. la M. O. D. preot Fr. Peter în Băița.

Mulțămită publică.

In urma apelului nostru Nr. 220 1901 dela 6/IX n., îmbinat cu mulțămita pentru donațiunile întrate la bibliotecă, am fost fericițĭ a primi următórele opurĭ, dela mai mulțĭ marinimoșĭ, anume:

1) Dr. Ioan Petran, un esemplar din „gramatica limbei române" pentru elevii din clasa a III-a a școlei poporale în preț de 30 filerĭ. 2) D-l Iosif Moldovan și soțĭ un esemplar legat din „cartea de cetire", pentru elevii clasei a III-a Arad 1901. 3) S. Kraft din Sibiiu un esemplar „carte de cetire" și un esemplar „manual pentru propunerea limbei maghiare", de Dr. Schulerus și I. Popovicĭ.

4) Nicolau Firu a donat: *a*) Un „abecedar" de Z. Boiu (1874). *b*) un esemplar „instrucțiune" (1869). *c*) un esemplar „abecedar" de Petri (1870). *d*) un esemplar „istorie" de Z. Boiu (1870). *e*) un esemplar „geografie" de Z. Boiu (1869). *f*) un esemplar „catechism mic" (1882). *g*) un esemplar „gramatica limbei române" de Joanoviciu (1870). *h*) un esemplar „gramatica limbei române" de G I. Muntean (1861). *i*) un esemplar „geografie" I și II de N. Nicolau (1814). *l*) „Der Blinde" de Soden (1798).

5) Dómna Maria Botiș n. Cioban un esemplar „scrisorĭ către eleve", Arad ediția II, (1892).

Aducênd acestor marinimoșĭ donatorĭ profunda nóstră mulțumită, rugăm pe PP. DD. autorĭ marinimoșĭ, sĕ binevoéscă a-șĭ mai aduce aminte de modesta nóstră bibliotecă, pentru-ce tot-déuna vom ruga pe Dumnedeu sĕ le rĕsplătéscă darurile însutit.

Opurile sĕ se trimită la adresa subsemnatului președinte în Arad, Strada Ujterem, Nr. 6 a.

Arad, 8 August n. 1902.

Florian Ciora, bibliotecar. *Prof. Teodor Ceontea*, preș. reun.

NECROLOG. Anna Popa Radu născ. Kremer, ca fică, Aron Popa Radu asesor orfanal, ca ginere, în numele lor și al fiului Octavian Popa Radu locotenent ces. și reg. ca nepot, Letiția și Cornelia Popa Radu ca nepóte pĕtrunșĭ, de adêncă durere anunță tuturor consângenilor și cunoscuților, că mult iubita lor mamă, sócră și bunică **Anna Cremer** născută *Avrijanu*, vĕd. de inginer reg., în etate de 66 anĭ, după grele suferințe, provĕdută cu sf. taine ale cuminecăturii, în 17 Septemvre 7 óre p. m. și-a dat nobilul ei suflet în mânile Creatorului. Serviciul funebral se va sĕvîrși în 19 l. c. la 3 óre p. m. în locuința Strada Apafi Nr. 2, după a cărei terminare osĕmintele scumpei defuncte se vor transporta la Sibiiu pentru a fi aședate spre vecĭnică odihnă în cimiterul gr. or. din suburbiul pórta Turnului. Dormĭ ușor suflet blând!

Făgăraș, în 18 Septemvrie 1902.

Diverse.

Milionele subsolului. Voițĭ sĕ scițĭ cât prețuesce, după calculul specialiștilor, bogăția suterană, ce-o ascunde cója pămêntului? Patru sute de miliarde, nicĭ mai mult, nicĭ mai puțin, carĭ se discompun așa: aurul nu vine decât într'al patrulea rang, cu-o producțiune anuală de 400,000 chile, prețuind 1,200 milióne; cărbunele singur forméză aprópe jumĕtate a venitului total; cu 750 milióne de tone, prețuite cu 9 miliarde. Se estrage pe fie-care an fier în valóre de 4 miliarde, 2 miliarde de petrol, 1 miliard de diamante și pietri scumpe. Tóte celelalte produse estrase din sub-sol sunt prețuite cu 3 miliarde. La olaltă bogăția subsolului constitue decĭ un venit formidabil de 20 miliarde. Cu dobênda industrială de 5 la sută, acest venĭ presupune un frumos capital — de 400 miliarde.

Viață de milionarĭ, — Un diar din New-York publică următórea listă, cum îșĭ petrec timpul câțĭ-va milionarĭ de acolo:

Rusel Sage: avere 100.000.000 de dolarĭ, părintele economiei. are 86 de anĭ. nu e nicĭ odată în vacanță, se distréză făcênd banĭ și păstrându-ĭ.

John D. Rockefeller, avere 300 milióne dolarĭ, are 63 anĭ și un cap chel ca o bilă de biliard; digeréză fórte rĕu și mănâncă fórte puțin. Se distréză jucându-se la lawn tennis.

William C. Witlney: avere 50 milióne dolarĭ; are 61 de anĭ. Se distréză în tóte chipurile cu putință: la curse, la regate, la biliard și la lawn tennis.

Andrew Carnegie: avere 300 milióne dolarĭ; are 65 de anĭ și cărțĭ scrise de dênsul; e tatăl literaturei americane, dér tată natural. Se distréză găurind la bibliotecĭ.

George Jay Gould, avere 300 milióne dolarĭ; are 44 de anĭ și o sănĕtate de fier Lucréză numai când îĭ place și se distréză jucând biliard și făcênd curse cu automobilul.

August Belmont: avere 40 milióne; are 49 anĭ, lucréză fórte mult și vré sĕ-șĭ măréscă averea.

John W. Gales: avere 20 milióne. are 54 anĭ. E fórte voinic. Cunósce tóte sporturile și tóte trucurile jocurilor de cărțĭ.

Pierpont Morgan: avere 100 milióne. vîrsta 65 de anĭ, sănĕtate de taur. Când e sătul de afacerĭ plécă în călĕtorie. Cumpĕră tot ce se póte cumpĕra.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov,
se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge . lângă portul postal arătat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ scolare.

Recompensele şi pedepsele în şcóla poporală, studiu pedagogic de *d. Darn*, cu un adaus, 64 pag. format mare. preţul 60 banĭ, sĕ póte procura dela Tipografia A. Mureşianu, precum şi dela autor şi n di librarĭ.

Cântul în şcóla poporală de *Iulu Pop*, învĕţător în Năsĕud. Teoriă, praxă şi cântărĭ. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catechetic pentru primii anĭ şcolasticĭ, ca îndreptar pentru catecheţĭ, învĕţătorĭ şi părinţĭ, prelucrat de *Basiliu Raţiu*, profesor la seminariul din Blaşiu. Preţul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbei române, pentru şcólele inferióre, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de *Ioan Papiu*- Partea I. Etimologia. *Ediţiunea II.* Preţul 50 banĭ.

„Invĕţătură creştinéscă" séu *Catechismul mare* pentru tinerimea greco-cat. *Ediţiunea III.* (1898). Cu binecuvêntarea episcopului de odinióră al Gh-rlei, Ioan Alexi. Noua ediţiune a apărut cu îmbunĕtăţirĭ şi e tipărită cu ortografia cu semne. Conţine 284 pag., format 8⁰, e legată solid şi costă cor. 1.60 (cu posta cor. 1.80).

„*Carte de cântece* pentru tinerimea şcolară adunate şi aranjate de Ioan *Darin*". A apărut numai acum şi conţine: hore, marşurĭ şcolastice şi eroice, elegii, imnurĭ, şântece religióse şi alte multe soiurĭ alese din cele mai frumóse şi de cei mai vestiţĭ poeţĭ ai noştri. Costă 50 b. (plus 10 b. p.)

Oral general pentru şcóla română cu 6 clase şi cu un singur învĕţător de Georgiu Magyar. Preţul 80 b. (+ 10 b. p.)

Indreptar teoretic şi practic pentru **învĕţămêntul intuitiv** în folosul elevilor preparandialĭ, a învĕţatorilor şi a altor ómenĭ de şcólă de V. Gr. *Borgovan* prof. de pedagogie. Ediţiunea III. Preţul 2 cor. 40 banĭ (+ 10 b. p.)

Scriptologia, séu modul de a învĕţa cetitul scriind. Indreptariu pentru învĕţătorĭ la tractarea Abecedarului de Basiliu *Petri* prof. preparandial pens. Preţul cor. 2 (+ 10 b. p.)

Curs practic de limba maghiară pentru şcólele popor. rom. întocmit pe basa nou lui plan ministerial de învĕţ. de Ioan *Dariu* cu concursul mai multor bărbaţĭ de şcólă. Partea I. pentru anul I-u şi al II-lea de şcólă. Preţul 32 banĭ (+ 10 b. p.)

Aritmetică pentru şcólele poporale de F. E. Lutrz. Tradusă de un învĕţător după a 9 ediţie germană. Anul I şi II. de şcólă. Numerii 110, —10—20 şi 20—100. Preţul 40 b. plus 5 b. porto.

Din composiţiunile pline de melodii românescĭ ale mult regretatului compositor român *Ciprian Porumbescu*, tipărite şi edate în ediţiunĭ poporale de d-na Mariόra *Raţiu* născută Porumbescu, se află de vêndare la Tipografia nóstră următórele piese:

„*Imn de urare*" cu două vocĭ, „*Hora Prahovei*", „*A cădut o rază lină*" cu voce, „*Fluturaş de nópte*" polcă, „*Frunză verde mărgărit*" cânt poporal, „*Pe câmpiile Stupcei*" polca mazurca, „*Fata popii*" cânt poporal. Fie-care bucată costă 1 cor. plus 10 banĭ porto. „*Basme Iaşene*" vals, 3 cor. plus 10 banĭ porto. „*Potpouriu*", *din opereta* „*Crai nou*" 4 cor. plus 10 banĭ porto.

A apărut „***Almanachul***" societăţii „*Petru Maior*" Budapesta 1901 cu un conţinut bogat şi ilustrat. Format 8⁰ cu 144 paginĭ. *Preţul 4 corone.* Se află de vêndare la Tipografia *A. Mureşianu* cu preţul indicat, plus 35 banĭ porto.

Cursul la bursa din Viena.

Din 18 Septemvrie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120.06
Renta de coróne ung. 4%	98.15
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	—.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	—.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	—.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.35
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premii	205.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	161.80
Renta de argint austr.	101.15
Renta de hârtie austr.	101.95
Renta de aur austr.	121.20
Losurĭ din 1860	151.85
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.92
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	724.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	686.—
Napoleondorĭ	19.04
Mărcĭ imperiale germane	117.05
London vista	239.55
Paris vista	95.10
Rente austr. 4% de coróne	100.35
Note italiene	94 70

Cursul pieţei Braşov.

Din 19 Septemvrie n. 1902.

	Cump.		Vênd.
Bancnot rom.	18.90		18.94
Argint român.	18.80		18.88
Napoleond'orĭ.	19.04		19.07
Galbenĭ	11.20		10.30
Ruble Rusescĭ	2.54		—.—
Mărcĭ germane	117.25		—.—
Lire turcescĭ	21.40		21.50
Scris fonc. Albina 5%	101.—		102.—

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Maiŭ st. n. 1902.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Tren mixt la óra 5·40 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·48 min. séra.
IV. Tr. acc. la órele 10·26 m. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 5·15 m. dim.
III. Trenul mixt la órele 11·40 a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşin).
V. Tr. mixt. la óra 6·— min. séra.

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5.19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad la óra 9.18, cu Ciuc) Szereda, la óra 10.46 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de per. la óra 3·15 m. p. m.

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (gar. Bartolomeiu):

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·44 min. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·14 m. d. am.
IV. Trenul mixt la óra 9·42 m. séra.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 min. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Gyimes.)

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren accel. la órele 5·7 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 8 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·7 min séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m.
II. Trenul mixt. la óra 9·23 min. p. m.
III. Trenul pers., la óra 5.— m. p. m.
IV. Tren. de pers. la óra 7·49 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).
V. Tren accel. la órele 10·14 m. séra.

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la óra 8·25 m. dim (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda óra 3·20)
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
III. Trenul mixt, la óra 6·50 m. séra (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu):

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 8·18 m. séra.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·50 min. séra.
IV. Tren mixt la óra 10·5 m. séra.

Tipografia A. Mureşianu Braşov.